

Vækstplan

2016-2020

Forord

Med Vækstplan 2016-2020 udmønter vækstforum den erhvervsmæssige del af den første fire års periode af vækst- og udviklingsstrategien for Region Midtjylland.

Vækstplanen er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem alle parter i vækstforum.

Vækstforum har prioriteret fire fokusområder og fem tværgående vækstdrivere.

Vækstplanen bygger på de erfaringer og resultater, der er opnået gennem de seneste otte år i Region Midtjylland.

Vækstplanen beløber sig til i alt 627,1 mio. kr., som med forventet medfinansiering vil indebære en samlet investering på i alt 1,6 mia. kr. til øget innovation, produktivitet, eksport, omsætning og beskæftigelse i de private virksomheder i Region Midtjylland.

Vækstplanen indebærer et tæt samarbejde med de øvrige regioner og relevante ministerier med henblik på at opnå øget synergi af de erhvervsmæssige investeringer til gavn for virksomhederne.

Vækstplanen og vækst- og udviklingsstrategien for Region Midtjylland vil danne grundlag for formandskabets drøftelser af en vækstpartnerskabsaftale med regeringen.

VÆKST
REGION

CIR
KULÆR
ØKONOMI

ATTRAK
TIV

BÆREDYGTIG
OM
STILLING

BY
UDVIKLING

AFFALD
SOM
RESSOURCE

KREATIVE
ERHVERV

**FØDE
VARER**

TURISME

UDVIKLING

KOMPETENCE

**ENER
GI**

**VEL
FÆRDS
INNO
VATION**

**PARTNER
SKABER**

**BÆRE
DYGTIG**

Indholdsfortegnelse

Forord	3	Økonomi	31
Indholdsfortegnelse	5	Viden og kompetencer	32
Indledning	7	Udfordring	32
Fødevarer	9	Initiativer 2016-2018	33
Udfordring	9	Effekt	35
Initiativer 2016-2018	10	Økonomi	35
Effekt	11	Digitalisering	36
Økonomi	12	Udfordring	36
Energi og klima	13	Initiativer 2016-2018	37
Udfordring	13	Effekt	38
Initiativer 2016-2018	14	Økonomi	38
Effekt	16	Internationalisering	39
Økonomi	16	Udfordring	39
Smart industri	17	Initiativer 2016-2018	39
Udfordring	17	Effekt	40
Initiativer 2016-2018	17	Økonomi	41
Effekt	18	Økonomi 2016-2020	42
Økonomi	19		
Kreative erhverv, ikt og turisme	20		
Udfordring	20		
Initiativer 2016-2018	21		
Økonomi	23		
Iværksætterier og kapital	24		
Udfordring	24		
Initiativer 2016-2018	25		
Effekt	27		
Økonomi	27		
Innovation og forretningsudvikling	28		
Udfordring	28		
Initiativer 2016-2018	29		
Effekt	30		

Indledning

Vækstforum og Regionsrådet for Region Midtjylland har vedtaget Vækst- og Udviklingsstrategien for Region Midtjylland 2015-2025.

Inden for de overordnede mål og rammer af vækst- og udviklingsstrategien har vækstforum udarbejdet Vækstplan 2016-2020, der udgør rammen for vækstforums og regionsrådets indsats for erhvervsmæssig vækst og udvikling i Region Midtjylland.

Vækst- og udviklingsstrategiens vision er:

Region Midtjylland er en attraktiv og bæredygtig vækstregion.

Det betyder, at vi ser ud over regionens grænser og samarbejder med de dygtigste, vi søger konkurrencedygtige løsninger på globale udfordringer, vi understøtter væksten i fremtidens industrier med teknologi, viden og kompetencer.

Den regionale vækst- og udviklingsstrategi skal udmøntes gennem vækstforums vækstplan og regionsrådets uddannelsespolitik, kulturpolitik, råstofplan, jordforureningsplan og infrastrukturplan, som udarbejdes i tæt dialog med alle relevante parter.

Vækstplan 2016-2020 er vækstforums handlingsplan og udmøntning af de erhvervsrettede dele af vækst- og udviklingsstrategien. Vækstplanen evalueres i 2018.

Vækstforum vil gennem sin indsats bidrage til den europæiske målsætning om at skabe bæredygtig, intelligent og inkluderende vækst og vil iværksætte initiativer, som kan understøtte de midtjyske virksomheders deltagelse i f.eks. Horizon 2020 og andre europæiske programmer, som relaterer sig til denne målsætning.

Vækstforums indsats skal således ses i en både international og national sammenhæng.

Analyser af de midtjyske virksomheder viser, at især virksomheder, som er globale, som samarbejder og konkurrerer internationalt, skaber vækst. Vækstforum vil derfor fortsat prioritere programmer, som kan understøtte den udvikling. Det vil være gennem konkrete internationaliseringsprogrammer, samarbejder med internationale videninstitutioner og afdækning af nye markeder med potentiale. Indsatsen skal bygge videre på de samarbejder, som er etableret med Danmarks Eksportråd og Eksportfremmeforeningen, og samtidig være åben for nye muligheder, som vurderes at rumme et eksportpotentiale for midtjyske virksomheder, gerne Sydtyskland.

Analyser viser også, at vækst sker i mange forskellige brancher og i hele regionen.

Vækstforum vil derfor også fremadrettet arbejde for at forbedre det sammenhængende erhvervsfremme- og innovationssystem, som fortsat skal være motor for væksten i de

midtjyske små og mellemstore virksomheder på tværs af brancher og geografi, men som også skal styrke indsatsen mod de fire fokuserede områder.

Det forudsætter en bedre sammenhæng og en mere klar rollefordeling mellem de aktører og initiativer, som skal bidrage til en attraktiv og bæredygtig vækstregion. De tværgående vækst drivere er Iværksætteri og kapital, Innovation og forretningsudvikling, Viden og kompetencer samt Digitalisering og Internationalisering.

De fire fokusområder Fødevarer, Energi og klima, Smart industri samt Kreative erhverv, ikt og turisme er højt prioriterede. Her har Region Midtjylland en styrkeposition i forhold til de øvrige regioner i Danmark og et potentiale for at skabe vækst – både regionalt, nationalt og internationalt, hvor især Fødevarer gør sig gældende, og hvor Region Midtjylland i dag er omdrejningspunktet for udviklingen af en national fødevareklynge.

Vækstforum ønsker at skabe vækst og udvikling i hele Region Midtjylland med udgangspunkt i virksomhedernes behov og med fokus på jobskabelse og inklusion. I den regionale vækst- og udviklingsstrategi er der opsat en række mål for Region Midtjylland i 2025. Alle indsætserne i Vækstplan 2016-2020 skal forholde sig til disse mål.

I samarbejde med Erhvervsstyrelsen og de øvrige regioner vil vækstforum løbende måle og vurdere effekten af sin indsats og om nødvendigt justere initiativer, således at fokus er på vækst og udvikling i hele Region Midtjylland.

Vækstforum vil i sin fremtidige indsats fortsat søge samarbejde med relevante aktører for at skabe sammenhæng, effekt og volumen i den regionale erhvervsfremme- og innovationsindsats som led i udmøntningen af den midtjyske vækst- og udviklingsstrategi.

Fødevarer

Virksomhederne i Region Midtjylland tegner sig for 42 procent af den danske fødevarer-eksport og 37 procent af de danske fødevarer-arbejdspladser. Mere end 2.000 fødevarer-virksomheder har deltaget i fødevarer-satsningens forskellige aktiviteter, eksempelvis igennem Future Food Innovation, regionale fødevarer-netværk, innovationspuljeprojekter, klynge-projektet Konsumfisk, Foodbest og Danish Food Cluster.

Det helt overordnede fokus for fødevarer-satsningen er at styrke fødevarer-erhvervets konkurrenceevne ved at øge innovationskapaciteten i midtjyske fødevarer-virksomheder og ved at etablere værdiskabende samarbejder og partnerskaber på tværs af værdikæderne. Dette er en afgørende forudsætning for at kunne udnytte det store vækstpotentiale, som udgøres af en stigende international efterspørgsel efter sikre kvalitetsfødevarer

samt effektive og bæredygtige fødevarer-systemer.

Erfaringerne og analyser fra den hidtidige indsats har vist, at det først og fremmest er en vedholdende og faglig kompetent facilitering af innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner, der har givet mange gode resultater på både kort og langt sigt.

Det er bl.a. disse erfaringer og metoder, der sammen med en massiv tilstedeværelse af stærke virksomheder og viden- og udviklingsmiljøer i regionen har betydet, at Region Midtjylland i vækstpartnerskabsaftalen med regeringen nu har fået en særlig rolle i forhold til at udvikle den danske fødevarerklynge. Det skal ske i et tæt koordineret samarbejde med øvrige regionale og nationale organisationer og erhvervsfremmeinitiativer inden for fødevarerområdet.

Udfordring

Fødevarer-erhvervet har med en rekordstor eksport bidraget til at bringe Danmark bedre igennem finanskrisen. Det er primært sket ved forholdsvis få store virksomheders eksport af traditionelle basisfødevarer til nærmarkederne i Europa. Det bliver dog svært for danske virksomheder at øge eksportandelen på disse markeder, hvor konkurrencen er hård og væksten beskeden. Nye markeder, eksempelvis i Asien, Afrika og Sydamerika oplever på den anden side nærmest eksplosiv vækst og stor efterspørgsel efter sikre kvalitetsfødevarer.

Skal danske virksomheder for alvor gøre sig gældende her, kræver det, at der udvikles nye tilpassede produkter og serviceydelser, og at danske fødevarer også i disse verdensdele etableres som et synligt kvalitetsbrand. Innovation, nationale klyngeinitiativer og internationale samarbejder er i den sammenhæng helt afgørende for fremtidens fødevarerhverv i Danmark. Fremtidens bioøkonomi giver mulighed for at udvikle nye forretningsmodeller, hvor der udvindes højværdiprodukter af lavværdiprodukter, eksempelvis fødevaringredienser, nye materialer til industrien eller stoffer til medicinsk forbrug.

Initiativer 2016-2018

Udvikling af den danske fødevarerklynge

Region Midtjylland vil inden for dette initiativ primært påtage sig en dagsordenssættende og policy skabende rolle gennem partnerskaber og opsøgende aktiviteter, som skal sikre samspil, synergi og opbakning blandt alle interessenter og aktører. Desuden vil vækstforum i mindre omfang støtte op omkring initiativer og events, der kan medvirke til at samle og synliggøre fødevarerklyngen.

Formålet med initiativet er at understøtte fødevarerhvervets aktører i bestræbelserne på at skabe mere værdi gennem større interaktion og udadtil fremstå som én fælles national klynge.

Fødevarerklyngens samarbejder, koordination og internationalisering skal videreudvikles. Samtidig skal den internationale synlighed

styrkes med henblik på at få sat positiv fokus på Danmark og Region Midtjylland som et attraktivt europæisk center for fødevarerinnovation. Endelig skal der ske en styrkelse af klyngeorganiseringen ved at samle og koordinere initiativer og ved at sikre relevante certificeringer.

Innovationsdrevet vækst i virksomheder med særligt fokus på fødevareraktiviteter
Initiativets fokus er facilitering af værdiskabende innovations- og vidensamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner med udgangspunkt i virksomhedernes specifikke behov og i samspil med relevante videnaktører, samarbejdspartnere og støtteordninger.

Formålet med initiativet er at sikre en velfungerende og let tilgængelig innovationsinfrastruktur, som hurtigt kan levere den viden, de kompetencer og de samarbejdspartnere, der er en forudsætning for at udvikle virksomhedernes vækstambitioner og innovationskapacitet.

Der er i Region Midtjylland skabt et stærkt miljø for innovations- og vækstsparring til virksomheder med tråde til fødevarerområdet mange organisationer og aktører i hele landet. De gode erfaringer og miljøets virksomhedsrettede tilbud skal videreudvikles, dokumenteres og udbredes både regionalt og nationalt. Samtidig skal der sættes fokus på udvikling af nye forretningsområder og vækstiværksættere. Endelig skal innovationsmiljøet forankres i udviklingen af den nationale

Effekt

Det overordnede fokus for fødevarsatsningen er at styrke fødevarerhvervets konkurrenceevne ved at øge innovationskapaciteten i midtjyske fødevarer virksomheder og ved at etablere værdiskabende samarbejder og partnerskaber på tværs af værdikæderne. Dette er en afgørende forudsætning for at kunne udnytte det store vækstpotentiale, som udgøres af en stigende international efterspørgsel efter sikre kvalitetsfødevarer samt effektive og bæredygtige fødevarer systemer.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	150
Nye vækstvirksomheder:	25
Nye innovative virksomheder:	70
Vækst i ansatte (antal):	330
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	800.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	400.000

fødevarer klynge, ligesom de internationale netværk og samarbejder skal styrkes.

Udvikling af Lokale UdviklingsPlatforme for Fødevarer

Fødevarsatsningens hidtidige forsøgsprojekter omkring etablering af tværkommunale afsætningsnetværk for fødevarer virksomheder samt netværkssamarbejdet Konsumfisk med deltagelse af vestkystens fiskerivirksomheder har vist, at der findes et udviklings- og vækstpotentiale i mange fødevarer virksomheder, som kan aktiveres ved en særlig indsats i nærmiljøerne.

Formålet med initiativet er at sikre, at fødevarsatsningen når bredt ud til regionens fødevarer virksomheder, og at der etableres 2-3 tværkommunale udviklingsplatforme. Her kan fødevarerhvervet på tværs af kommunegrænser indgå i et tæt samspil med vidensaktører, områdernes eksisterende fødevarer tiltag og med det øvrige innovations- og erhvervsfremmesystem for at skabe udvikling og innovation. Udviklingsplatformene

Økonomi

Fødevarer
Mio. kr.

Initiativ

Udvikling af fiskeri- og akvakulturen
Innovationssamarbejde som forretningsstrategi
Udvikling af lokale udviklingsplatforme
Udvikling af den danske fødevarer klynge
Total

skal understøtte de deltagende kommuners fødevarestrategier.

Med stærkt stigende efterspørgsel efter sunde kvalitetsfødevarer med historie og tradition og med voksende politisk fokus i forhold til de offentlige indkøb er der behov for at skabe en velfungerende infrastruktur, kritisk masse samt metoder og koncepter, der kan tilføre merværdi til produkterne og skabe samarbejdsrelationer mellem producenter og aftagere. Det stiller en række nye krav til fødevarerhvervets samarbejdsevne, innovationsparathed og professionalisme. Udviklingsplatformene skal løftes i et tæt samarbejde med regionens kommuner, LAG'er, eksisterende lokale fødevarerinitiativer og den lokale erhvervsservice.

Vækstpotentialet i primærproduktion - Forprojekt

Landbruget er et væsentligt erhverv i regionen både beskæftigelsesmæssigt og som eksporterhverv.

Der iværksættes et forprojekt med henblik på at belyse mulighederne for en vækstfokuseret indsats inden for primærproduktionen i dansk landbrug. Forprojektet skal belyse mulighederne for at understøtte den innovations- og vækstorienterede del af landbruget med en forretningsudviklingsindsats, f.eks. gennem et samarbejde mellem landbrugets rådgivning og de regionale vækstprogrammer.

Derudover indgås der en samarbejdsaftale mellem Region Nordjylland og Region Midtjylland om at udvikle akvakultursektoren.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	0,5												0,5			
	10,0	30,0			6,1				5,3				21,4			
	6,0				3,0								9,0			
					3,0								3,0			
	16,5	30,0			12,1				5,3				33,9	30,0		

Energi og klima

Region Midtjylland står stærkt på energi- og miljøområdet. Regionen rummer således nogle af verdens førende virksomheder og råder over universiteter og videninstitutioner på internationalt topniveau.

Også hvad angår andelen af vedvarende energi i energiforsyningen ligger regionen i top målt såvel nationalt som internationalt, og er desuden af EU sammen med syv andre regioner udnævnt til frontløberregion inden for bioøkonomi.

Energi- og miljøområdet har stor økonomisk og beskæftigelsesmæssig betydning for regionen. Eksporten af energi- og miljøteknologi fra Region Midtjylland er således på omkring 50 mia. kr. pr. år, og beskæftigelsen inden for området er på ca. 20.000 job.

Folketinget har mål om, at Danmark frem mod 2050 skal omstilles til 100 procent vedvarende energi, mens Region Midtjylland har et fælles mål med kommunerne om 50 procent vedvarende energi allerede i 2025.

Udfordring

Den erhvervsmæssige styrkeposition på energiområdet skyldes ikke mindst tilstedeværelsen i regionen af Vestas og Siemens Wind Power og en lang række underleverandører til vindmølleindustrien. Leverandørkæden består i stor udstrækning af små og mellemstore virksomheder, som for at sikre fortsat vækst skal omstille sig fra at være lokale leverandører til aktører på et hurtigt voksende globalt marked.

Vækstforum har tidligere gennem tilskud til leverandørnetværket MidtVind og projektet "Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland" støttet underleverandørernes udvikling. Erfaringerne her fra regionens tidligere indsats viser, at der er behov for at opbygge en mere effektiv og kompetent klyngeorganisering inden for vindmølleindustrien i lighed med udviklingen på en række af regionens andre styrkeområder.

Region Midtjylland står i spidsen for en indsats sammen med de 19 kommuner i regionen og en række energiaktører om strategisk energiplanlægning, hvor omstillingen til vedvarende energi bliver konkretiseret.

Det kræver en betydelig omstilling at få de forskellige vedvarende energiformer til at spille sammen, og der skal store investeringer, teknologiudvikling og nytænkning til.

Det forventes, at omstillingen vil give gode muligheder for erhvervsvekst i regionen, da de midtjyske virksomheder har forudsætningerne for at tage del i udviklingen og omsætte den til vækst og arbejdspladser.

Bioøkonomi er et kommende vækstområde, som Region Midtjylland har særligt gode forudsætninger for at blive en del af. Bioøkonomi handler om anvendelse af planter og andre biologiske ressourcer i stedet for fossile ressourcer til f.eks. medicin, materialer, gødning og energi. Et eksempel herpå er planerne om Maabjerg Energy Concept, hvor

der af halm skal fremstilles biobrændstof til biler.

Der er således identificeret over 100 virksomheder relateret til bioøkonomi alene i Region Midtjylland, og regionen udmærker sig også ved at have et stort antal videninstitutioner, der er langt fremme på området.

Der vurderes at være muligheder for at udvikle nye forretningsmodeller på området, som rummer et ganske stort vækstpotentiale på længere sigt.

Danske virksomheder er blandt de førende i verden til at producere energieffektive byggerier eller byggematerialer. Denne styrkeposition skal udnyttes bedre i et samspil mellem erhverv og videninstitutioner med det formål at styrke udviklingen af bæredygtige løsninger.

Initiativer 2016-2018

Vindprogram - Regional Udvikling har sammen med de to andre vstdanske regioner, Vindmølleindustrien og Offshoreenergy.dk udarbejdet et nationalt erhvervsvekstprogram for vindbranchen.

Programmet skal endvidere ses i sammenhæng med, at vindmølleindustrien både udgør en styrkeposition inden for energi og miljø og inden for smart industri i Region Midtjylland.

Et nyt "Udviklingsprogram for Underleverandører til Vindmølleindustrien" vil således

være Region Midtjyllands bidrag til det nationale vindprogram. Udviklingsprogrammet vil imødekomme nogle af de strategiske innovations- og kompetencemæssige udfordringer, som især de små og mellemstore underleverandører til vindmølleindustrien står overfor, og vil fokusere på systemleverandørnetværk, standardisering og modularisering, globale værdikædesamarbejder samt produkt- og procesudvikling.

Formålet er at understøtte en optimering af værdikæden for fremstilling af vindmøller, forbedre virksomhedernes konkurrenceevne, udvikling af virksomhederne til aktører på det globale marked og sikring af en fortsat høj beskæftigelse i vindmøllebranchen.

Bioøkonomi - Initiativet skal ses som en videreudvikling af det af vækstforum tidligere iværksatte program "Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi", hvor der var fokus på biomasse til energi.

Der er identificeret følgende fokusområder for bioøkonomi i Region Midtjylland:

- Fra grøn biomasse til foderprotein og energi
- Fødevearengredienser og pharma produkter fra grøn biomasse, bi- og restprodukter
- Bedre udnyttelse af biomasse fra fødeaverspild
- Fremme af biobaseret transportbrændstof
- Udnyttelse af potentialerne i marine/akvatiske ressourcer

Effekt

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	150
Nye vækstvirksomheder:	75
Nye innovative virksomheder:	150
Vækst i ansatte (antal):	440
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	800.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	250.000

I de demonstrationsprojekter, som forventes iværksat som led i indsatsen, vil midtjyske virksomheder deltage med udvikling og demonstration af deres nye teknologier, hvilket forventes at give vækst og arbejdspladser hos virksomhederne.

Ud over demonstrationsprojekterne forventes også iværksat andre tiltag, som f.eks. tiltag vedrørende udfordringer og barrierer for udvikling af bioøkonomi, bevidstgørelse og information via seminarer m.m. samt facilitering af innovation og værdikæder på tværs af fagområder.

Erhvervsvekst-program i forhold til Strategisk Energiplanlægning – et program for omstilling til vedvarende energi giver især på følgende områder muligheder for erhvervsvekst i regionen:

- Udnyttelse af den stigende mængde el fra vindmøller i varme- og på længere sigt i naturgassystemet

Økonomi

Energi og klima
Mio. kr.

Initiativ

Vindprogram - efterår 2015

Bioøkonomi

Erhvervsvekst SEP I

Erhvervsvekst SEP II

Yderligere initiativer

Total

- Udnyttelse af restprodukter, som halm, fra landbruget i biogasanlæg
- Energilagring
- Fleksibelt energiforbrug

Inden for de nævnte områder vurderes det, at det vil være muligt at skabe erhvervs vækst på kort sigt inden for delområder, idet de nævnte teknologier forventes implementeret nationalt i løbet af få år. Det drejer sig om: El til Varme, herunder specielt større varmepumper på fjernvarmeverker og Fremtidens Biogasanlæg, herunder specielt anvendelse af halm på biogasanlæg.

Der iværksættes demonstrationsprojekter inden for disse områder med involvering af virksomheder og videninstitutioner, hvor ny teknologi og nye løsninger vil blive udviklet og demonstreret. Projekterne forventes med udgangspunkt i den nationale efterspørgsel at kunne danne grundlag for erhvervs vækst i regionen. På længere sigt forventes også efterspørgsel på teknologierne internationalt.

Endvidere bør der sættes fokus på de rammebetingelser i form af lovgivning og afgifter, som i mange tilfælde hindrer implementeringen af de nye løsninger.

På længere sigt vil andre energiteknologier og løsninger med potentiale for erhvervs vækst i regionen være tættere på implementering i praksis, herunder el til gas, direkte lagring af el og fleksibelt energiforbrug. Vækstforums Råd for Energi- og Miljøteknologi anbefaler en indsats rettet mod disse områder.

Yderligere initiativer - Vækstforum har tidligere støttet generelle programmer til udvikling af nye produkter og løsninger i små og mellemstore virksomheder. Det seneste program af den type, CleanTEKmidt, udløber i efteråret 2015. På baggrund af bl.a. den kommende evaluering af dette program vil der kunne tages stilling til, om et nyt tilsvarende program eller andre lignende initiativer inden for cleantech og energi bør iværksættes.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	2	3			3	3			3	3			8	9		
	3	3			3	3			3	2			9	8		
	5				4				3				12			
						2				2				4		
						2				5				7		
	10	6			10	10			9	12			29	28		

Smart industri

Der er i dag godt 83.000 produktionsarbejdspladser i mere end 4.000 industrivirksomheder i Region Midtjylland. Det er mere end i nogen anden region. Mere end en tredjedel af den samlede produktivitetsvækst samt halvdelen af erhvervslivets investeringer i forskning og udvikling kommer fra produktionserhvervene. Samtidig stammer to tredjedele af den samlede eksport i Region Midtjylland fra produktionsvirksomheder.

Smart industri er en styrkeposition i Region Midtjylland og en stærk drivkraft for fremtidig vækst, eksport og velstand. Ved at fortsætte den indsats, der i flere år har haft fokus på at sikre en stærk smart industri, kan vi videreudvikle de stærke produktionskompetencer, den højt specialiserede viden og indsigt i teknologi og produktionsprocesser, der kan skabe grundlag for fremtidens vækst og arbejdspladser.

Et stort flertal af produktionsvirksomhederne afsætter deres varer til et internationalt marked, hvor konkurrencen er hård.

En stærk smart industri er et fælles mål for hele Danmark. Regionerne har aftalt at gå sammen om et vækstløft til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Indsatsen skal koordineres tæt med det nationale initiativ MADE, så de nye kompetencer, ny forskning og innovationer bringes i spil som led i virksomhedernes konkrete forretningsudvikling. Det skal også ske i et stærkt samspil med de innovationsnetværk, som har fokus på smart industri.

Udfordring

De midtjyske produktionsvirksomheder er generelt langt fremme i forhold til automatisering, digitalisering, ressourceeffektiv produktion mv., men de øgede krav fra markedet øger dog også hele tiden behovet for, at virksomhederne tager ny viden i brug og udvikler nye produkter og løsninger. Samtidig oplever en række produktionsvirksomheder, at der er mangel på især faglært arbejdskraft. De krav, som markedet i dag stiller til produktionsvirksomheder, er blandt andet, at de i højere grad end tidligere tænker internationalt, at de har fokus på strategiske samarbejdsrelationer med deres kunder og leverandører, og at de hurtigere fornyer sig og optimerer på processer og udstyr.

Initiativer 2016-2018

Vækstforum vil i perioden 2016-2018 igangsætte en række større initiativer. Det skal ske i tæt samarbejde med de nøgleaktører, som findes inden for smart industri.

Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder

For at øge antallet af vækstvirksomheder i smart industri er der i et samarbejde mellem regionerne og Erhvervsstyrelsen igangsat et ambitiøst vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Virksomhederne skal tilbydes et væksttjek, der er en skræddersyet gennemgang af virksomheden, hvor vækstpotentialer og udfordringer identificeres i dialog mellem konsulenter og virksomhedens ledelse. Væksttjekket resulterer i en handlingsplan for virksomhedens vækst.

Effekt

Ved systematisk at finde og udfordre de små og mellemstore virksomheder, som har et internationalt vækstpotentiale, kan der skabes en endnu stærkere smart industri.

Produktionsvirksomheder, der modtager vejledning og rådgivning og indgår i vidensamarbejde, har større vækst i beskæftigelse og omsætning end andre virksomheder.

En sund udvikling i produktionsvirksomhederne kan kraftigt medvirke til at opfylde vækstforums målsætninger om vækst. Målet er at skabe flere vækstvirksomheder, øge antallet af arbejdspladser i smart industri og at øge eksportomsætninger i små og mellemstore virksomheder.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	275
Nye vækstvirksomheder:	20
Nye innovative virksomheder:	50
Vækst i ansatte (antal):	135
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	350.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	180.000

Halvdelen af de virksomheder, der får gennemført et væksttjek, skal efterfølgende gennemføre et vækstløft. Her gives over en periode konkret rådgivning til, hvordan virksomheden realiserer vækstpotentialet. Herefter går virksomheden videre med at implementere de tiltag, der skal realisere vækst og skabe nye produktionsarbejdspladser.

Viden og produktion

For at øge antallet af innovative små og mellemstore virksomheder i Region Midtjylland igangsættes et initiativ om vidensamarbejde i industrien. Initiativet kan udføres i et partnerskab mellem en række af de innovationsnetværk og øvrige aktører, der målrettet kan rekruttere og afklare industrivirksomheder med henblik på samarbejde med videninstitutioner om eksempelvis forskning og/eller demonstrationsprojekter. På vidensiden kan det være oplagt at inddrage den specialiserede viden, der er til stede i regionen via f.eks. MADE, DAMRC, Navitas Park og en række af de industrielle inkubatorparker, der er på vej i regionen. Initiativet vil især fokusere på små

Økonomi

Smart industri
Mio. kr.

Initiativ

Vækstprogram for produktions SMV

Viden og produktion

Total

* Vækstprogram, 12,5 mio. kr. er bevilget i 2015

og mellemstore produktionsvirksomheder i de fokuserede vækstområder. Samarbejdet mellem videninstitutioner og virksomheder er af stor betydning for innovation og vækst i de midtjyske virksomheder og prioriteres højt.

Medarbejdere med fremtidens produktionskompetencer

For at sikre et match imellem produktionsvirksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft og de kompetencer, som findes hos arbejdsstyrken, igangsættes et initiativ, der skal øge søgningen til industriens uddannelser og øge efteruddannelsesaktiviteten. Initiativet igangsættes i handlingsplanen som led i indsatsen for "viden og kompetencer".

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	13,5*				1				1				15,5*			
	0,2	1			0,3	3			0,2	3			0,7	7		
	1,2	1			1,3	3			1,2	3			3,7	7		

Kreative erhverv, ikt og turisme

Vækstforum har med sin indsats More.Creative sat fokus på vækstpotentialet i sammenhængen mellem de kreative erhverv, ikt og andre erhverv. More.Creative er den midtjyske klynge for kreative erhverv og en del af Kulturhovedstaden Aarhus 2017.

Region Midtjylland står stærkt inden for de kreative erhverv og ikt-området både i private og offentlige virksomheder, uddannelse samt forskning. Kreative erhverv og ikt udgør en stadig stærkere motor for vækst og udvikling i andre sektorer og med et stærkt vækstlag af nye og levedygtige virksomheder.

Der er i 2014 aftalt en ny organisering i dansk turisme med de landsdækkende udviklingselskaber. Dansk Kyst- og Naturturisme har ansvaret for at udvikle kyst- og naturturismen i hele Danmark. MeetDenmark har ansvaret for at udvikle møde- og erhvervsturismen i Danmark. Ansvar for udvikling af storbyturisme er forankret hos Wonderful Copenhagen.

Turismen har potentiale til fortsat at skabe vækst fremover. Den samlede omsætning fra udenlandske turister i Region Midtjylland i 2012 var på 5,5 mia. kr. De seneste overnatningstal fra 2014 viser en stigning i forhold til 2013.

Vækstforum vil fortsat udnytte og udbygge de tre områder i samarbejde med erhvervslivet og videnmiljøerne for løbende at medvirke til at skabe gode rammevilkår for de kreative erhverv, ikt-sektoren og turismebranchen. Fokus skal være på øget brug af kreative og digitale kompetencer hos både private og offentlige

virksomheder, samt på at videreudvikle kyst- og naturturisme og erhvervsturisme i forhold til kvalitet, udbud og kompetencer i regi af Dansk Selskab for Kyst- og Naturturisme og MeetDenmark.

Udfordring

Mere end en tredjedel af danske små og mellemstore virksomheder er karakteriseret ved, at de investerer for lidt i ikt og digitalisering, hvilket påvirker deres konkurrencekraft og effektivitet. Investeringer, som både vil komme ikt-erhvervet og de virksomheder, som investerer, til gode. Danmarks ikt-parathed er globalt faldet fra en fjerde til en 15. plads på tre år.

Specielt den teknologiske udvikling skaber hele tiden nye forretningsmuligheder, men det kræver udvikling af mere konkurrencedygtige forretningsmodeller, styrkelse af de kreative virksomheders forretningsforståelse samt bedre adgang til kapital og viden.

Det kreative erhvervsområde er præget af hård global konkurrence, hvor mange lande, regioner og byer forsøger at positionere sig som kreative kraftcentre for udenlandske investeringer og talenter. Der er derfor brug for en fortsat indsats på det kreative erhvervsområde, hvis Region Midtjylland skal have del i det globale vækstpotentiale på området.

De overordnede udfordringer for turismen er blandt andet et misforhold mellem pris og kvalitet, behov for kompetenceudvikling og professionalisering, behov for at udvikle eksisterende og nye produkter især inden for kyst-

KREATIVE ERHVERV

TURISME

IKT

og naturturismen. Der er fortsat behov for at arbejde med turismens værdikæder og skabe sammenhæng på tværs af kyst- og naturturisme og byturismen.

Initiativer 2016-2018

Videreudvikling af den midtjyske kreative klynge "More Creative" - en fokuseret erhvervsudviklingsindsats målrettet de stærkeste kreative partnerskaber i Region Midtjylland. På baggrund af deres performance samt fremtidigt potentiale vurderes det at være: Design, mode, arkitektur samt interaktive digitale industrier og animation.

More Creative Klyngen har sit primære fokus på at styrke de kreative virksomheder, skabe forretningsudvikling, vækst og arbejdspladser. Herudover vil More Creative have fokus på rammevilkår for kreative erhverv, kobling til andre brancher, tværgående aktiviteter, national og international branding af regionens kreative styrkepositioner samt eksplorativ udvikling af nye vækstområder.

Region Midtjylland vil endvidere via sit engagement i Kulturhovedstad Aarhus 2017 styrke den regionale og internationale synlighed af regionens kreative potentialer. Dette vil ske gennem More Creative Showcase, der blandt andet støtter udviklingen af regionens kreative vækstmiljøer og byer, ligesom der gennemføres internationale events som f.eks. Creativity World Forum.

Udvikling af den midtjyske ikt-klynge - Det midtjyske ikt-miljø skal understøttes i bestræbelserne på at skabe mere synlighed om

klyngens kompetencer samt skabe større interaktion og synergi mellem klyngen og andre aktører. Initiativet bygger videre på it-byen Kartrinebjergs eksisterende ikt-miljø. Der skal ske en styrkelse af klyngeorganiseringen blandt andet ved at sikre relevante certificeringer.

Region Midtjylland vil indgå i dette udviklingsarbejde, som skal sikre samspil, synergi og opbakning blandt alle interessenter og aktører. Desuden vil regionen kunne støtte konkrete aktiviteter.

Region Midtjylland vil igangsætte et forprojekt, som undersøger mulighederne for at forbedre den erhvervsfremmeindsats, der tilbydes start-ups inden for ikt-området.

Region Midtjylland vil igangsætte et forprojekt, som undersøger, hvorledes små og mellemstore virksomheder kan motiveres til at investere mere i ikt og digitalisering.

Handlingsplan for digital infrastruktur

Der er iværksat et fælles kommunalt-regionalt arbejde om digital infrastruktur. Der er nedsat en styregruppe bestående af syv repræsentanter fra kommunerne og to fra regionen.

Formålet er at udarbejde en strategi- og handlingsplan for udbredelse af den digitale infrastruktur i den midtjyske region.

Arbejdet vil bl.a. bestå af en kortlægning af udbredelsen af fastnet bredbånd og af mobil-dækningen samt af fælles retningslinjer for gravetilladelser og behandling af mastestansninger.

Handlingsplanen skal anbefale konkrete initiativer, som er nødvendige for at udbrede bredbånd og dække mobilhuller. Det drejer sig om såvel statslige tiltag som kommunale og regionale tiltag.

Produkt- og kvalitetsudvikling af turismen

- Der er fortsat behov for produkt- og kvalitetsudvikling inden for kyst- og naturturisme, møde- og erhvervssturisme og storbyturisme for at give turisterne bedre oplevelser og dermed skabe en bedre sammenhæng til pris. I kystturismen er der behov for udvikling af produkter og oplevelser i naturen og en generel forbedring af kvaliteten bl.a. i overnatningsproduktet.

Der skal arbejdes med at udvikle samspillet mellem turismen og de regionale styrkepositioner, der af mange turister efterlyses.

Møde- og erhvervssturismen udvikles med udgangspunkt i de erhvervmæssige styrkepositioner, således at der også fokuseres på, at møder, konferencer og messer understøtter disse erhvervsområder.

Der nedsættes en arbejdsgruppe herom med udgangspunkt i den kommende nationale turismestrategi.

Effekt

Indsatsen skal bidrage til at videreudvikle en kreativ klynge og være med til at sikre Region Midtjyllands ambition om at blive et internationalt anerkendt kreativt kraft-center. Der skal skabes vækst og arbejdspladser i både de kreative erhverv og i de øvrige erhverv, som efterspørger kreative kompetencer, løsninger og teknologier med henblik på at styrke deres innovation og konkurrencekraft.

Økonomi

Kreative erhverv, ikt og turisme Mio. kr.
Initiativ
Bidrag til Kulturby Aarhus 2017
More Creative partnerskaber
More Creative Klynge
Ikt klynge
Turisme i alt
Dansk kyst- og naturturisme
Erhvervssturisme, herunder fødevarer og energi
Meetdenmark
Kulturturisme
EVINN II
Produkt og kvalitetsudvikling turisme
Total

Gennemførelse af internationale events kan bidrage til at synliggøre regionen og kan understøtte de erhvervsmæssige styrkepositioner.

Der kan gennemføres aktiviteter, der understøtter marketing, PR og synlighed. Der arbejdes med en fortsat udvikling af digitale medier til markedsføring m.m., ligesom der fortsat bør arbejdes med en samlet markedsføring for større geografiske områder i den internationale markedsføring bl.a. i regi af VisitDenmark.

Region Midtjylland vil fortsat uddele en turismevekstpris for at skabe synlighed om turismen.

Kulturturisme - forstået som samspillet mel-

lem turisme og kultur udvikles for at udvikle begge felter, men også for at udnytte Kulturhovedstad Aarhus 2017 til at tiltrække flere internationale gæster. Kulturturismen udvikles til gavn for turismen i hele regionen. Indsatsen retter sig bl.a. mod en bedre formidling af kulturoplevelser og synliggøre disse.

Events - Vækstforum vil i perioden 2016 – 2018 forsøge at tiltrække store internationale events til regionen. Der skal i forbindelse med sådanne events ske en udnyttelse af det erhvervsmæssige potentiale for at skabe arbejdspladser og vækst. Som led i eventarbejdet gennemføres der en strategisk indsats, der skal løfte hele "eventbranchen".

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
					10								10			
	5				2,4				2,4				9,8			
	4				2				2,5				8,5			
	1				1				1				3			
	14,1	4,5	2,4		8,85		2,4		6,95		2,4		29,9	4,5	7,2	
					2,5				2,5				5			
	2				2				1,5				5,5			
					0,35				0,35				0,7			
	4,5	4,5											4,5	4,5		
	2,2												2,2			
	5,4		2,4		4		2,4		2,6		2,4		12		7,2	
	24,1	4,5	2,4		24,25		2,4		12,85		2,4		61,2	4,5	7,2	

Iværksætteri og kapital

Der etableres hvert år ca. 4.000 nye virksomheder i Region Midtjylland og på landsplan ca. 20.000 nye virksomheder. De midtjyske iværksættere skaber i etableringsåret ca. 5.500 nye job, og otte procent af de nye virksomheder eksporterer inden for det første år. En lille gruppe af de nye virksomheder, vækstiværksætterne, er kendetegnet ved særlig høj vækst - de bidrager med næsten 10 gange så mange job gennem deres første leveår som andre nye virksomheder.

Iværksættere spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre konkurrence og innovation i økonomien. Iværksættere bidrager med innovative løsninger og services, ligesom de udfordrer de eksisterende virksomheder til at forny sig og øge produktiviteten. Dertil er iværksættere især vigtige for beskæftigelsen: De fleste job findes i de meget store virksomheder, men det er de nye og unge virksomheder, der skaber nye job.

En række analyser, både nationale og internationale, viser at iværksættere, der modtager rådgivning i forbindelse med etablering af virksomhed, har en større vækst i beskæftigelse og salg og en større overlevelsessandsynlighed. Effektmålingen af det midtjyske Iværksætterprogram, STARTmidt Accelerator, viste da også, at de deltagende virksomheder havde en markant højere vækst målt på beskæftigelse, omsætning og eksport. Tilsvarende viser analyser af venturefinansierede virksomheder, at de har en højere vækst end øvrige virksomheder, målt på både jobskabelse, omsætning og eksport.

Både nationalt og internationalt er der stort fokus på at fremme iværksætteri med udgangspunkt i behovet for at øge produktivitet og beskæftigelse. Senest indgår initiativet Scale-up Denmark, som etableres af de fem regioner i fællesskab, i den tidligere regerings vækstplan, og initiativet er skrevet ind i alle fem regioners vækstpartnerskabsaftaler med regeringen.

Udfordring

Danmark har i mange år været karakteriseret ved at have forholdsvis få vækstvirksomheder. Det er problematisk, fordi både nye og eksisterende virksomheder, der kommer ind i solide vækstforløb, er med til at styrke den generelle konkurrenceevne og produktivitet. Men i en generation af nye virksomheder er det under ½ procent, der formår at udvikle sig til vækstvirksomheder.

Det er derfor en udfordring at sikre, at flere perspektivrige iværksættere kommer ind i solide vækstforløb.

Adgangen til venturekapital har stor betydning for, om unge virksomheder med stort vækstpotentiale kan få finansieret deres investeringer. For mange innovative virksomheder er venturekapital den eneste løsning til at finansiere deres udvikling, idet investeringerne er forbundet med så høj risiko og kompleksitet, at der ikke er andre reelle alternativer. Udfordringen for mange nye virksomheder er dog, at de ikke i tilstrækkelig grad har bevist deres forretning til at kunne rejse finansiering fra private investorer.

Det er derfor en udfordring at sikre, at der er tilstrækkelig risikovillig egenkapital og stabile kilder til lånekapital til at støtte udviklingen af innovative virksomheder i specielt de tidlige udviklingsstadier.

Endelig er der brug for at styrke de unges entreprenørielle kompetencer. Rigtig mange ideer føres aldrig ud i livet, fordi der findes for få personer, der har kompetencer til at realisere ideerne og til at realisere ideernes fulde potentiale. Uddannelse i entreprenørskab skal udvikle de studerendes viden om entreprenørskab og deres evne til at handle entreprenørielt og skal dermed bidrage til at skabe flere nye virksomheder.

Initiativer 2016-2018

Rådgivning til iværksættere - For at øge antallet af vækstiværksættere vil vækstforum igangsætte et iværksætterprogram, målrettet iværksættere med vækstpotentiale og indeholdende en række tilbud, der skal styrke iværksætteres etablering, udvikling og vækst.

Iværksætterinitiativet er en del af det generelle tilbud til iværksættere og skal derudover have særligt fokus på de områder, der er udpeget af vækstforum: Fødevarer, Energi og klima, Kreative erhverv, ikt og turisme samt Smart industri.

Programmet vil indeholde elementer som vejledning og problemafklaring, camps for virksomheder i udviklingsforløb, rådgivningsforløb med tilknytning af private rådgivere inden for områder som forretningsstrategi, markedsvurdering, strategiudvikling m.m.,

vækstgrupper, sparring og mentor af og med erfarne ledere og iværksættere på strategiske, forretningsmæssige og ledelsesmæssige udfordringer.

Eliteprogram til iværksættere med særligt vækstpotentiale - Scale-up Denmark

Iværksættere med et særligt vækstpotentiale tilbydes et intensivt uddannelses- og sparingsforløb, samt en mentorordning med mentorer fra succesfulde serieiværksættere eller ledere fra større danske virksomheder. Indsatsen organiseres som en tværregional indsats.

Programmet vil indeholde elementer som et intensivt uddannelsesforløb af 6-12 måneders varighed, herunder tilknytning af internationale specialister. Iværksætterne deltager i et intensivt forretningsudviklingsforløb, bestående af en række workshops, en række såkaldte labs samt en række møder og sparring fra mentorer. Desuden får virksomheden tilknyttet en fast forretningsudvikler gennem hele forløbet. Derudover vil der være adgang til mentorer og international viden og samarbejde med etablerede virksomheder. Endelig vil der være adgang til kapital.

Inkubatormiljøer

Inkubatorer spiller en væsentlig rolle i udviklingen af nye videntunge virksomheder, og de har en positiv effekt på virksomhedernes etablering, udvikling og vækst. Der skal derfor gennemføres et inkubatorprogram med det formål at accelerere udviklingsforløbet for virksomheder bosiddende i de midtjyske forsker- og udviklingsparker. Programmet

Effekt

Nye og mindre virksomheder, der modtager rådgivning, har større chancer for at udvikle sig til vækstiværksættere og vækstvirksomheder. Med igangsættelse af et samlet rådgivningsprogram for iværksættere er det målet, at flere iværksættere udvikler sig til vækstiværksættere og skaber øget beskæftigelse, omsætning og eksport.

Der er en positiv sammenhæng mellem venturekapitalinvesteringer og økonomisk vækst. Med igangsættelse af en kapitalindsats skal virksomhedernes adgang til risikovillig kapital styrkes, således at flere virksomheder får mulighed for at udvikle sig til globale vækstvirksomheder.

Uddannelse i entreprenørskab skal styrke de unges entreprenørielle og innovative kompetencer, herunder styrke deres viden om at drive egen virksomhed og øge deres motivation til at etablere virksomhed. Målet med indsatsen er, at flere unge realiserer en forretningsidé, og at flere forskningsresultater kommercielliseres.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	1.350
Nye vækstvirksomheder:	108
Nye innovative virksomheder:	540
Vækst i ansatte (antal):	625
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	700.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	150.000

gennemføres i samspil med et skandinavisk Interregprojekt, med deltagelse af udviklingsparker fra Norge, Sverige og Danmark.

Inkubatorprogrammet omfatter følgende nationale og tværnationale udviklingsforløb for iværksættere i inkubatormiljøerne, herunder adgang til eksterne rådgivere inden for forretningsudvikling, salg, økonomi m.m. Der vil være mulighed for mentorforløb, netværksforløb, adgang til bestyrelsesmedlemmer, coaching mv., samarbejde mellem iværksættere og større virksomheder, nationalt og tværnationalt og adgang til kapital.

Kapital til iværksættere med vækstpotentiale

Der investeres fortsat ikke tilstrækkeligt i bæredygtige projekter i iværksættervirksomheder. En samlet indsats på kapitalområdet skal derfor sikre, at der investeres på et samfundsmæssigt optimalt niveau i udviklingen af nye virksomheder.

Vækstforums indsats vil omfatte styrkelse af det regionale business angels netværk med

Økonomi

Iværksætteri og kapital
Mio. kr.

Initiativ

Entrepreneørskab i uddannelser
Rådgivningsprogram
Scale-up Denmark (er bevilget i 2015 for 2016 og 2017)
Kapital
Total

* Scale-up Denmark, 12,3 mio.kr. er bevilget i 2015 for 2016 og 2017.

henblik på at øge antallet af business angels investeringer, et investor-readiness program for iværksættere, bestående af tilknytning af en kapitalcoach til kapitalsøgende iværksættere, pitchtræning mv., masterclasses for investorer og kapitalsøgende iværksættere samt udvikling af Midtjysk Iværksætterfond. Den fortsatte udvikling af Midtjysk Iværksætterfond vil ske inden for rammerne af Team VækstDanmark konceptet.

Entreprenørskab i uddannelser

For at styrke de studerendes entreprenørielle kompetencer skal der gennemføres en indsats, der fremmer innovation og entreprenørskab i uddannelsessystemet.

Vækstforums indsats vil bestå af initiativer, der skal skabe kontakt mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder og erhvervsorganisationer, f.eks. innovationssamarbejder mellem studerende og virksomheder, Innovationcamps, mentorforløb, talentprogrammer mv.

Der vil ligeledes ske en videreudvikling af studentervæksthuse. Der er brug for at styrke studentervæksthusernes ydelser inden for de mere forretningskritiske områder, herunder skal der sættes mere fokus på at udvikle inkubatorforløb for studerende, der har en konkret forretningsidé.

Der vil blive gennemført undervisningsforløb, der målretter undervisningen mod etablering af egen virksomhed og opbygning af iværksætterkompetencer. I den forbindelse vil der blive gennemført kompetenceudvikling for lærere og undervisere inden for entreprenørskabsundervisning.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
			4,75				4,75				4,75				14,25	
	6,8		17,5		3,8		17,5		7,9		17,5		18,5		52,5	
	12,3*	5,3				5,3							12,3*	10,6		
	2,0	1,5	3,0		2,3	3,5	7,0		4,2	5,0	10,0		8,5	10	20	
	8,8	6,8	25,25		6,1	8,8	29,25		12,1	5,0	32,25		27,0	20,6	86,75	

Innovation og forretningsudvikling

Vækstforums innovationsindsats inden for erhvervsudvikling har overordnet til hensigt at skabe flere vækstvirksomheder og mere samarbejde på tværs af sektorer og brancher og at udnytte vækstpotentialet i de samfundsmæssige udfordringer og den globale bevægelse mod en bæredygtig omstilling.

Blandt de mange vækstvirksomheder og små og mellemstore virksomheder oplever flertallet barrierer, der reducerer deres vækst. Kan barriererne fjernes, så virksomhederne kan ekspandere ind i nye sektorer, internationalisere, optimere og skabe nye produkter og ydelser, kan væksten øges. Hvis andelen af vækstvirksomheder kan øges fra 9 til 11 procent, vil det kunne skabe mindst 2.000 nye job.

Bæredygtig omstilling rummer store potentialer for vækst og styrket konkurrencekraft. Også de stigende udfordringer inden for sundheds- og velfærdssektoren sætter krav til nytænkning, hvis der i fremtiden skal findes bæredygtige løsninger. Markedet for innovative produkter og services er betydeligt, både nationalt og internationalt. Cirkulær økonomi kan øge ressourceproduktiviteten og innovationskraften betydeligt, og byerne kommer i fremtiden til at udgøre betydelige markeder for smarte og bæredygtige løsninger, også for de midtjyske virksomheder.

Vækstforum vil fortsætte udviklingen af indsatsen for at skabe de rette rammebetingelser for, at erhvervslivet kan omsætte de samfundsmæssige udfordringer og de globale markeders behov til forretningsmæs-

sige muligheder, således at de midtjyske virksomheder vil få mulighed for at udnytte vækstmulighederne inden for bæredygtig omstilling med fokus på cirkulær økonomi, sundhedsinnovation og byudvikling. Indsatsen gennemføres i tæt samspil med de øvrige indsatser under Fødevarer, Energi og klima, Smart industri samt Kreative erhverv, ikt og turisme.

Vækstforum vil bevare fokus på behovet for sammenhæng og overskuelighed med det formål at sikre de midtjyske virksomheder de bedst mulige rammer for innovation og forretningsudvikling. Med en vstdansk samarbejdsaftale om brug af erhvervsfremmeordninger på tværs af regioner vil det blive lettere for alle virksomheder at få det rette tilbud. Det samme gælder for de nationale innovationsprogrammer, bl.a. Innobooster, hvor de nationale innovationsnetværk sammen med det øvrige erhvervsfremmesystem sikrer de midtjyske virksomheder den rette hjælp. Som led i udnyttelsen af erhvervspotentialet i bl.a. cirkulær økonomi vil vækstforum fortsætte sine samarbejder med danske ministerier, regioner og toneangivende nationale og internationale aktører og dermed fortsat bidrage til EU's målsætninger om at skabe bæredygtig vækst.

Udfordring

Hverken i Region Midtjylland eller i det øvrige Danmark skabes i dag et tilstrækkeligt antal vækstvirksomheder sammenlignet med udlandet. Det er en udfordring, fordi vækstvirksomhederne skaber flere job end andre

virksomheder, skaber mange afledte job hos leverandører og har en høj produktivitet.

De midtjyske virksomheder er samtidig ikke tilstrækkeligt innovative. Evnen til at omsætte forskning, viden og ideer til nye produkter og processer kan forbedres. Dette skal blandt andet gøres ved at styrke samarbejdet mellem forskere og erhverv.

Generelt har små og mellemstore virksomheder ikke tradition for at samarbejde med forskningsmiljøer. Selvom der findes mange støtteordninger og vejledningsmuligheder, er det vanskeligt for virksomheder og forskere at finde sammen i effektfulde samarbejder. En væsentlig del af forklaringen ligger i parternes manglende kendskab og forståelse for hinandens kultur, interesser og arbejdsform. Derfor er der brug for facilitering af projekterne.

Bæredygtig omstilling har fokus på de globale udfordringer med miljø, ressourceknaphed, urbanisering samt befolkningens sundhed, der udgør forretningspotentialer for danske virksomheder. Skal potentialet udnyttes, er der brug for nytænkning af rammebetingelser og erhvervsfremmeordninger. Der er behov for at skabe nye partnerskaber, som på tværs af sektorer og institutioner inddrager både offentlige og private virksomheder, borgere og organisationer med det formål at skabe innovative løsninger og udnytte forretningspotentialer i de samfundsmæssige udfordringer.

Initiativer 2016-2018

Virksomhedsudviklingsprogram

For at øge antallet af vækstvirksomheder og innovative små og mellemstore virksomheder vil der blive udarbejdet et program, der skal give virksomheder adgang til rådgivning, sparring, facilitering, netværk samt viden-samarbejde om strategisk og teknologisk udvikling med kommercielt sigte. Fokus skal også rettes mod innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner samt mellem offentlige og private parter. Programmet er en del af den generelle indsats rettet mod alle brancher og vil især fokusere på små og mellemstore virksomheder i de fokuserede vækstområder: Fødevarer, Energi og klima, Smart industri samt Kreative erhverv, ikt og turisme. Derudover vil erfaringerne fra vækstforums projekt "Rethink Business" inden for cirkulær økonomi blive implementeret i programmet.

Offentlig efterspørgsel og materialestrømme – affald som ressource

For projekt om materialestrømme i Handlingsplan 2015 vil som afslutning på sit arbejde udarbejde et forslag til et initiativ vedrørende offentlig efterspørgsel og materialestrømme. Initiativet har til formål at udnytte innovations- og forretningspotentialerne i affald. Værdiskabelse på dette område kræver involvering af alle aktører i værdikæden. Fokus er især på offentlig efterspørgsel og indkøb bl.a. via regionens hospitaler og nye typer virksomheder som genvindingsvirksomheder og virksomheder, der opgraderer produkter.

Effekt

Ved at fortsætte investeringen i innovation og forretningsudvikling vil virksomhedernes adfærd påvirkes, og deres vækst fremskyndes, så de tidligere kan bringe nye løsninger og produkter på markedet.

Effekten af vækstforums innovationsindsats vil styrke rammebetingelser som offentlig efterspørgsel, tværgående partnerskaber og rådgivning af enkeltvirksomheder. De ændrede rammebetingelser muliggør nye forretningsmodeller, nye produkter og nye markeder for erhvervslivet samt nye typer virksomheder.

Det vil skabe flere arbejdspladser, øge omsætningen og eksporten i de små og mellemstore virksomheder til gavn for vækst og velfærd i regionen.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	900
Nye vækstvirksomheder:	60
Nye innovative virksomheder:	90
Vækst i ansatte (antal):	420
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	840.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	210.000

Cirkulær økonomi – samarbejdsforum

Initiativet er en videreførelse fra Handlingsplan 2015. Initiativet har til formål at accelerere udviklingen mod cirkulær økonomi ved at etablere et nationalt, koordinerende miljø for virksomheder, myndigheder, organisationer m.fl. Dette skal skabe samarbejde på tværs af sektorer samt arbejde med læring, formidling og demonstrationsprojekter, der fører til økonomisk og miljømæssigt bæredygtige løsninger.

Cirkulær økonomi – produktdesign med fokus på genanvendelighed

Initiativet "Design for Disassembly" er igangsat som led i Handlingsplan 2015. Version 2.0 vil særligt arbejde med rådgivnings- og faciliteringsmetoder, der skal fremme design og udvikling af produkter, der kan skilles ad, og som har rene, standardiserede materialer, hvor indholdet kendes eller kan identificeres.

Byinnovation/Smart City

Forprojektet om Byinnovation fra Handlingsplan 2015 vil som afslutning på sit arbejde

Økonomi

Innovation og forretningsudvikling
Mio. kr.

Initiativ

Virksomhedsprogram

Byinnovation

Sundhedsinnovation

CØ - Design for Disassembly 2.0

CØ - Offentlig efterspørgsel og materialestrømme på sygehuse

CØ - Den cirkulære by - skabelse af et marked (kommunepulje)

CØ - Etablering af accelerator Hub

Total

* CØ = Cirkulær økonomi

udarbejde et forslag til et initiativ vedrørende Byinnovation. Danske og regionale kompetencer inden for løsning af byens udfordringer er stærke, og fortællinger om Danmark som et grønt, socialt inkluderende og klimasikret land er med til at fremme dansk eksport. Formålet med et eventuelt initiativ er at udvikle og afprøve en metode, hvormed partnerskaber (offentlig-privat-videninstitutioner og civilsamfund) effektivt kan samarbejde omkring udviklingen af byløsninger samt sikre en effektiv afsætning af disse løsninger og kompetencer. Initiativforslaget vil inddrage regionens erfaringer og styrkepositioner inden for især digitalisering, kreativitet og bæredygtig omstilling.

Initiativet *Fremtidens cirkulære by* – nyt marked og nye partnerskaber bygger på Challenge:Water og Rethink Business, hvor virksomheder og kommuner har arbejdet med cirkulære økonomiske løsninger. Initiativet skal udvikles i samarbejde med kommuner og byregioner. Der skal arbejdes med værdiskabelse for både kommuner og virk-

somheder via nye samarbejder, markedsmodnende indsatser og en udviklingspulje.

Sundhedsinnovation

Det globale og nationale marked inden for sundheds- og velfærdssektoren efterspørger i højere grad koncepter og løsninger i stedet for enkelte produkter. Dette stiller nye krav til virksomhedernes udvikling og test af produkter og samarbejdsformer, og samtidig kræver det udvikling af nye globalt bæredygtige forretningsmodeller. Derfor er det væsentligt, at virksomheder får adgang til kundernes reelle behov, og dermed mulighed for at udvikle og teste produkter og løsninger direkte i sundheds- og velfærdssektoren. Initiativet skal kobles til MedTech Innovation Consortium's visions- og strategiproces, der afsluttes i efteråret 2015 og til initiativet med materialestrømme og bæredygtig indkøb på hospitalerne.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	10,3	9,8			8,2	9,8			7,8	9,8			26,3	29,4		
	2				2,25	2,25			2,25	2,25			6,5	4,5		
	2	4			2	4			2	4			6	12		
	1,25	1,25			1,25	1,25			1,25	1,25			3,75	3,75		
se	2,25				2,25				2,25				6,75			
)	2,6				2,6				2,6				7,8			
	2				1,5				1,5				5			
	22,4	15,05			20,05	17,3			19,65	17,3			62,1	49,65		

Viden og kompetencer

Frem mod 2023 forventes der skabt 50.000 nye arbejdspladser i Region Midtjylland. Jobbene forventes først og fremmest at blive skabt inden for dele af den private service-sektor, som forventes at stå for over 80 procent af stigningen. Derudover forventes mindre stigninger i den offentlige service-sektor, samt inden for bygge- og anlægsområdet. Industrien tegner sig for 14 procent af det samlede antal arbejdspladser og forventes at holde et relativt stabilt niveau på 10 års sigt. For de ufaglærte forventes et fald i beskæftigelsen og en stigende ledighed. For de faglærte forventes omvendt stigende beskæftigelse og risiko for et underskud af arbejdskraft i 2023. For de tre grupper af videregående uddannede forventes stigninger i både arbejdsstyrken og beskæftigelsen. Der er dog risiko for, at der opstår underskud af enkelte grupper af videregående uddannede samtidig med, at der vil være overskud af andre.

Adgangen til kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning og væsentlig parameter for såvel vækst som konkurrenceevne og innovation i virksomhederne. I en tid med begyndende mangel på arbejdskraft, hvor arbejdsstyrken er den mindste i mange år, er det således ikke bare et spørgsmål om at sikre, at arbejdsstyrken har de kompetencer, virksomhederne efterspørger, men også at sikre, at der er et tilstrækkeligt udbud af disse kompetencer. En indsats på dette område skal derfor både omfatte opkvalificering af arbejdsstyrken og udvidelse af denne, dvs. inklusion og kompetenceudvikling af personer, der p.t. er uden for eller på kanten

af arbejdsmarkedet, samt et fokus på at tiltrække og fastholde udenlandske studerende og medarbejdere som en del af det samlede udbud af kompetencer og viden.

Region Midtjylland har siden 2008 arbejdet med at sikre virksomhederne kvalificeret arbejdskraft på flere måder og har etableret et unikt samarbejde mellem en række aktører, som har øget efteruddannelsesaktiviteterne i Region Midtjylland betydeligt. Erhvervsstyrelsens effektivvurdering af socialfondsindsatsen viser klart, at virksomheders deltagelse i kompetenceudvikling har en positiv effekt for omsætningen.

I løbet af de seneste år er der gennemført en række reformer med det formål at sikre en arbejdsstyrke med de rette kvalifikationer og af den rette størrelse. I en del af den nu-gældende lovgivning forpligtes de tre politikområder til at samarbejde om indsatsen, det gælder f.eks. de to midtjyske regionale arbejdsmarkedsråd. Region Midtjyllands indsatser vil derfor blive gennemført, så de dels hænger sammen med de nationale indsatser på området og dels i tæt samarbejde med de øvrige aktører med det formål at få den største synergi af den samlede indsats.

Udfordring

Danske virksomheders konkurrenceevne er udfordret af lav vækst i produktiviteten. Globalisering og teknologisk udvikling stiller skærpede krav til virksomhedernes omstilling og fornyelse. Derfor er det nødvendigt, at flere virksomheder arbejder systematisk med udvikling af virksomhedsstrategier for vækst,

produktivitet og kompetenceforsyning samt sikrer koordinering af disse strategier.

Med op mod en tredjedel af arbejdsstyrken uden erhvervskompetencegivende uddannelse i en tid, hvor flere og flere ufaglærte job forsvinder, bliver den store udfordring efteruddannelse af den eksisterende arbejdsstyrke samtidig med uddannelse af de nye generationer.

Der skal skabes en styrket kompetenceforsyning, hvor virksomhederne i højere grad sikres adgang til de rette kompetencer på rette tid og sted. Indsatsen beskrives bedst som sikring af kompetencebalancen, idet den skal medvirke til at sikre balance mellem efterspurgte og udbudte kompetencer.

En sådan indsats fordrer et solidt partnerskab mellem aktører fra de tre politikområder: erhverv, arbejdsmarked og uddannelse, for at være effektiv. Den skal derfor tilrettelægges i og fremme sådanne partnerskaber, som naturligt vil være arbejdskraftoplandene omkring de syv største byer i regionen.

Initiativer 2016-2018

Indsatsen vil først og fremmest være et kompetenceudviklingsprogram, der skal sikre virksomhederne de kompetencer, de til enhver tid efterspørger. Dette program vil bestå af dels et kompetenceforsyningsprojekt og dels en indsats for at få flere unge i gang med en erhvervsuddannelse, herunder at øge antallet af praktikpladser. Derudover vil der være tale om et inklusionsprojekt, der skal øge arbejdsstyrken med personer,

der i dag er på kanten af eller helt uden for arbejdsmarkedet. Indsatsen skal tilrettelægges, så den tager hensyn til den enkeltes arbejdsevne, men samtidig sikrer, at alle får de kompetencer, der efterspørges i de givne jobfunktioner. Alle indsatserne skal hvile på en forøget analyseindsats ift. fremtidens kompetencebehov.

*KOMPETENCEFORSYNING*midt

Grundlaget for aktiviteterne i det udførende led er udvikling af lokale koordinerende partnerskaber, som skal sikre én indgang for virksomhederne til offentlig service vedrørende rekruttering og opkvalificering. Samarbejderne skal være organiseret omkring relevante arbejdskraftoplande. Målet er, at det daglige arbejde med rådgivning af virksomhederne i praksis skal udføres i et reelt samarbejde mellem de tre systemer: uddannelse, beskæftigelse og erhvervs-service. På den måde bliver der for virksomhederne tale om en sammenhængende helhedsorienteret indsats med baggrund i og fokus på deres kort- og langsigtede behov i forhold til kompetenceforsyning og vækst. Deltagerne i samarbejdet drøfter og beslutter den løsning, der skal findes i forhold til den enkelte virksomhed.

Hovedaktiviteterne bliver udvikling af strategisk uddannelsesplanlægning (kompetenceudviklingsstrategier) i tilknytning til vækstplaner i små og mellemstore virksomheder, kortlægning af heraf afledte kompetencebehov, herunder også styrkelse af virksomhedernes HR-arbejde samt gennemførelse af uddannelse både for medarbejdere og

ledelse i forbindelse med udviklingen heraf eller i forbindelse med ændrede organiseringsformer. Aktiviteterne vil også omfatte afdækning af medarbejdernes kompetencer, det vil sige en før-afklaring i forhold til en realkompetencevurdering, der knytter sig udelukkende til uddannelser. Er der behov for højtuddannet arbejdskraft, det være dansk eller udenlandsk, er allokering heraf også en projektaktivitet.

Partnerne foretager et opsøgende arbejde over for virksomhederne, som afdækker behovet og danner grundlaget for projektets aktiviteter. De konkrete projektaktiviteter vil således til hver en tid være bestemt af virksomhedernes behov. Projektet vil fokusere på at afdække, motivere og aktivere virksomhedernes vækstambitioner og gennem kompetenceudvikling fremme mulighederne for en forøget hastighed i realiseringen af vækstpotentialet. Projektet vil blive justeret ift. de erfaringer, der indhøstes i det etårige projekt, der afsluttes med udgangen af april 2016.

Flere i erhvervsuddannelser

Der er og vil også fremover blive brug for flere faglærte. Med erhvervsuddannelsesreformen sættes der fokus på, at flere unge vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. Den nationale målsætning er, at 30 procent af en ungdomsårgang i 2025 vælger en erhvervsuddannelse umiddelbart efter 9. eller 10. klasse. Der er især behov for at sikre, at flere personer gennemfører en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse målrettet industrien. Det kom-

VIDEN

Effekt

En af indsatsens målsætninger er, at flere virksomheder kommer til at arbejde strategisk med rekruttering og efteruddannelse, således at virksomhedernes kompetencebehov tænkes sammen med deres generelle udviklingsstrategier. Dermed øges deres anvendelse af efteruddannelsessystemet, og flere medarbejdere og ledere får efteruddannelse. I sidste ende betyder dette, at virksomhedernes konkurrenceevne, vækst og innovationskraft øges.

Arbejdsstyrkens reelle og formelle kompetenceniveau hæves igennem de igangsatte uddannelsesforløb, og flere vil gå i gang med at uddanne sig til et endnu højere niveau; det dobbelte kompetenceløft. For den enkelte medarbejder vil effekten være en forbedret mulighed for ansættelse eller endda en tilbagevenden til det arbejdsmarked, vedkommende havde forladt.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	900
Nye vækstvirksomheder:	150
Nye innovative virksomheder:	-
Vækst i ansatte (antal):	500
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	900.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	200.000

mende initiativ skal derfor rette fokus mod fremtidens produktionskompetencer. Initiativet skal sikre, at flere unge søger industriens uddannelser, bl.a. gennem kampagner og målrettede aktiviteter på uddannelsesinstitutionerne med det formål at øge de unges opmærksomhed på de beskæftigelsesmuligheder, der findes i industrien. Initiativet kan også omfatte netværk mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner, hvor der afdækkes uddannelsesbehov og udvikles nye undervisningsmetoder.

Med udgangspunkt i erhvervsskolereformen, herunder etablering af praktikcentre og oprettelse af nye uddannelsesstilbud, gennemføres et forprojekt med fokus på at skabe en samlet og helhedsorienteret indsats med lokale og regionale kompetencebehov som omdrejningspunkt med det formål at sikre flere unge en erhvervsuddannelse. Forprojektgruppen forelægger ultimo 2015 et forslag til et initiativ, som forventes gennemført i 2016-2018.

Økonomi

Viden og kompetenceudvikling
Mio. kr.

Initiativ

KompetenceforsyningMidt

InklusionMidt

Flere i erhvervsuddannelserne

Viden til vækst

Total

INKLUSIONmidt

Programmet skal gennemføres i et partnerskab mellem mange relevante aktører med en operatør, der er ansvarlig for økonomien og som sikrer, at indsatsen gennemføres efter hensigten, og som sikrer vidensspredning og implementering af de afprøvede aktiviteter. Programmet skal bestå af en trebenet indsats: en indsats, der sammen med øvrige aktører og private virksomheder skaber ressourceforløb for de personer, der mangler beskæftigelse, målgrupper, der i dag ikke er genstand for en sådan indsats f.eks. førtidspensionister, personer, der er faldet ud af dagpengesystemet samt kontanthjælpsmodtagere med komplekse problemstillinger; en indsats rettet mod socialøkonomiske virksomheder med det formål dels at hjælpe dem med etablering, vækst og udvikling, dels hjælpe kommunerne til at gøre større brug af denne type virksomheder, og endelig en indsats, der skal hjælpe unge med komplekse problemstillinger fortrinsvis af psykisk karakter igennem en ungdomsuddannelse.

Der igangsættes også initiativer for personer uden for arbejdsmarkedet med henblik på at fremme deres muligheder for at komme i beskæftigelse gennem realkompetencevurdering og tillæring.

Viden til vækst er et EU Interreg projekt (Øresund-Kattegat-Skagerrak-programmet), der skal sætte fokus på analyser af fremtidens kompetencebehov samt formidling heraf til konsulenter fra de tre systemer: erhverv, arbejdsmarked og uddannelse, med det formål, at virksomheden får den bedste hjælp til at sikre de fornødne kompetencer.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	3,5		7,5		2,5		7,5		3		7,5		9		22,5	
	3		6		3,5		6,75		3,5		6,75		10		19,5	
			2,5				5				2,5				10	
	1,6				1,6				1,6				4,8			
	8,1		16		7,6		19,25		8,1		16,75		23,8		52	

Digitalisering

En veludviklet digital infrastruktur er en vigtig forudsætning for at understøtte vores styrkeposition inden for ikt-området og for at tiltrække flere Big Data virksomheder, herunder datacentre.

Digitaliseringen og den teknologiske udvikling er blandt de mest afgørende vækst- og innovationsdrivere ift. at løse de samfundsmæssige udfordringer og omdanne disse til fremtidige forretningsmuligheder. Den digitale udvikling og de afledte tendenser påvirker virksomhedernes omverden og deres interne processer.

Den stigende digitalisering medfører, at der registreres og lagres enorme mængder data i både det offentlige og private. Big Data bliver betragtet som driveren for den fjerde industrielle revolution, hvor data bliver det vigtigste råstof.

Den fælles Offentlige Digitaliseringsstrategi og Vækstplanen for Digitalisering har målet, at *"Danmark skal være blandt de bedste i Europa til at udvikle og udnytte it og data til at skabe vækst og job"*.

Udfordring

Digitaliseringsdagsordenen er under stadig forandring og handler i dag ikke kun om udnyttelse af ikt i erhvervslivet til at skabe større effektivitet. Den øgede digitalisering og de muligheder, der følger med, stiller nye krav til alle i samfundet, borgere, virksomheder, offentlige institutioner og videninstitutioner. Digitaliseringen kan være med til at transformere og skabe nye markeder og bliver til

stadighed en større og mere integreret del af nye produkter, services og løsninger. Udover behovet for en effektiv digital infrastruktur i hele regionen stilles der krav til nye kompetencer og nye partnerskaber. Det er vigtigt, at både de digitale virksomheder og alle øvrige virksomheder har adgang til de digitale kompetencer, der er brug for.

Den øgede urbanisering skaber trængsel og luftforurening samt kriminalitet og øger behovet for smarte og bæredygtige løsninger. Det omhandler bl.a. digitale produkter og services inden for mobilitet, energiforsyning, sundhed og velfærd, sikkerhed og miljø. Det voksende marked indeholder et stort potentiale for regionens virksomheder, som gennem adgangen til den nyeste viden og kompetencer, eller via offentlig/privat innovation vil stå stærkere i den internationale konkurrence. Til trods for de mange muligheder er det stadig vanskeligt for regionens virksomheder at få del i det internationale marked for intelligente og smarte byer. Erfaringer og analyser viser, at det både kræver, at virksomhederne er på forkant med den nyeste viden og teknologi, og har formålet at skabe langvarige internationale partnerskaber og samarbejde med offentlige virksomheder, forsyningselskaber eller store internationale leverandører af intelligent og digital infrastruktur.

Flere analyser peger på, at der er store potentialer i brugen af Big Data, men at de danske virksomheder halter efter i deres forretning. Private og offentlige virksomheders digitale omstilling skal derfor styrkes til

at omsætte de mange nye digitale muligheder til services, produkter og løsninger, som danske virksomheder kan bidrage med til det globale marked. Den stigende digitalisering og øgede datamængde skaber desuden et afledt fokus på øget ikt-sikkerhed og ansvarlig databeskyttelse.

Initiativer 2016-2018

Innovativ brug af Big Data

Formålet med initiativet er at skabe en stigende opmærksomhed hos de midtjyske virksomheder ift. potentialerne i Big Data. Ligeledes skal initiativet understøtte, styrke og modne offentlige og private virksomheders kompetencer inden for brugen af Big Data f.eks. fokus på indsamling af data, brug af data, udstilling af data, digitale forretningsmodeller og på den baggrund få skabt konkurrencedygtige og innovative produkter og services. Initiativet skal stimulere til nye partnerskaber og bedre adgang til specialistkompetencer inden for området. Indsatsen vil ikke kun komme ikt-branchen til gode, men være medvirkende til, at alle brancher vil kunne udnytte potentialerne og blive mere datadrevne. Samtidig vil Big Data være en vækstdriver for andre vækstforinitiativer, f.eks. Smart Region, Cirkulær Økonomi, sundhed, fødevarer, energi, byudvikling m.m.

Big Data om materialestrømme

Initiativets formål er at levere eksempler på, hvordan der kan indsamles og nyttiggøres data fra forskellige materialestrømme i byerne. F.eks. kan ressourceeffektivitet, skjulte materialestrømme, energi- og ressourceforbrug m.m. blive anskueliggjort og

Effekt

Den overordnede effekt for digitaliseringsindsatsen er at udnytte digitaliseringen som vækstdriver for de fire fokusområder samt regionens andre aktiviteter. Digitaliseringsindsatsen skal bidrage til, at de midtjyske virksomheder i højere grad omsætter de mange nye digitale muligheder til services, produkter og løsninger, som kan introduceres på det globale marked.

Indsatsen skal endvidere skabe bedre forudsætninger for at udnytte markedet for smarte og bæredygtige løsninger til samfundsmæssige udfordringer.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	30
Nye vækstvirksomheder:	5
Nye innovative virksomheder:	5
Vækst i ansatte (antal):	75
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	175.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	35.000

kvantificeret på en meningsfuld måde og derved udnyttes til nye smarte cirkulære løsninger, som passer til de specifikke samfundsmæssige udfordringer, byerne står over for ift. håndtering af relevante materialestrømme. Løsningerne vil blive skabt gennem nye offentligt-private partnerskaber, som kan skabe en markedsposition for danske virksomheder både nationalt og globalt.

Innovationsfonden Samfundspartnerskab om Big Data

Region Midtjylland er partner i en ansøgning til Innovationsfondens Samfundspartnerskab om Big Data. Hovedansøger er Alexandra Instituttet og af andre partnere er bl.a. Aarhus Universitet, Dansk Teknisk Universitet, Københavns Universitet, Erhvervsstyrelsen og nogle private virksomheder bl.a. fra Region Midtjylland. Visionen for Innovationsfondens indsats er tosidig og omfatter både udviklingen af nye Big Data-værktøjer og applikatio-

Økonomi

Digitalisering
Mio. kr.

Initiativ

Innovativ brug af Big Data

Big Data om materialestrømme

Samfundspartnerskab Big Data

Total

ner samt en styrket anvendelse i samfundet af disse løsninger.

Smart Region

Region Midtjylland vil i den kommende handlingsplanperiode fortsat arbejde for, hvordan man udvikler »SMARTe byer i SMARTe Regioner«. Dette gøres ved at understøtte regionens byer i at omstille sig til smarte og bæredygtige byer. Ligeledes vil regionen fortsætte arbejdet med at sætte en strategisk national dagsorden for Smart Cities samt skabe grund for, at regionens virksomheder kan få del i det nationale og internationale marked for smarte og bæredygtige løsninger.

Region Midtjylland har i partnerskab med de fem kommuner; Aalborg, Aarhus, Vejle, Odense og København arbejdet for at understøtte arbejdet med åbne data. Dette er bl.a. sket gennem etableringen af www.opendata.dk, som er en landsdækkende platform for åben

data. Region Midtjylland vil i den kommende handlingsplanperiode fortsat arbejde for udbredelsen af open data og ikke mindst for at skabe rammevilkår for, at det erhvervsøkonomiske potentiale kan udnyttes til erhvervs-mæssige formål.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	1,5	1,5			1,5	1,5			1,5	1,5			4,5	4,5		
	0,8				0,8				0,8				2,4			
	1,6				1,8				1,6				5			
	3,9	1,5			4,1	1,5			3,9	1,5			11,9	4,5		

Internationalisering

Blandt de ca. 14.500 virksomheder i de internationalt konkurrerende erhverv har langt over 1.000 små og mellemstore virksomheder over de seneste 2-3 år deltaget i regionale internationaliseringsaktiviteter. Eksporten er samlet på få store virksomheder. 10 procent af de eksporterende virksomheder står for mere end 90 procent af den samlede eksport. Det vil sige, at stort set hele eksporten er samlet på cirka 1 procent af virksomhederne. Danske små og mellemstore virksomheder er dog mere aktive på de globale markeder end tilsvarende virksomheder i de andre nordiske lande, så der er gode forudsætninger for at øge virksomhedernes internationaliseringsgrad.

De virksomheder, som har international handel med varer og tjenester, har en produktivitetudvikling, som er højere end de lokalt orienterede virksomheder, fordi de hele tiden holdes skarpe af konkurrencen med udenlandske virksomheder. Samtidig har den efterspørgsel, som internationalt orienterede virksomheder skaber efter serviceydelser og produkter hos mere lokalt orienterede virksomheder, en positiv indvirkning på den regionale økonomi.

I Region Midtjylland er der etableret et strategisk samarbejde med Udenrigsministeriet om en sammenhængende indsats for øget internationalisering, der har givet markante resultater. Sammen med Udenrigsministeriet, Væksthuset, innovationsnetværkene samt en række andre parter vil vi fortsætte arbejdet med at skabe en mere sammenhængende og entydig internationaliseringsindsats. Det kan

blandt andet ske via et tættere samarbejde i regi af Midtjysk Internationaliseringsnetværk, via EU-DK samarbejdet og gennem Vestdansk Investeringsfremme.

Udfordring

Der skabes i Danmark og Region Midtjylland, sammenlignet med udlandet, for få internationalt orienterede vækstvirksomheder. De små og mellemstore virksomheder kan hjælpes til at blive langt bedre til at udnytte nye internationale vækst- og eksportmuligheder. Det gælder både virksomheder, der i dag ikke har eksport, og etablerede eksportvirksomheder, der kan se muligheder på nye vækstmarkeder. Dertil kommer et stort potentiale for at tiltrække udenlandske virksomheder til regionen, der generelt har en højere eksportandel og er mere konkurrencedygtige på det globale marked.

Initiativer 2016-2018

Vækstforum vil i perioden 2016-2018 igangsætte en række initiativer, der skal øge internationaliseringen.

Indsatsen er en del af den generelle erhvervsudviklingsindsats og skal derudover have særligt fokus på de områder, der er udpeget af vækstforum: Fødevarer, Energi og klima, Kreative erhverv, ikt og turisme samt Smart industri.

Internationaliseringsprogram for små og mellemstore virksomheder og tiltrækning af udenlandske virksomheder

For at sikre, at midtjyske virksomheder udnytter deres eksport- og internationaliserings-potentiale fortsættes og videreudvikles et internationaliseringsprogram (GLOBAL midt). Programmet skal udløse eksportpo-

Effekt

Ved at fortsætte investeringen i øget eksport og internationalisering i de små og mellemstore virksomheder og ved at skabe platforme for samarbejde mellem regionens virksomheder og videninstitutioner med et internationalt fokus, er det vækstforums mål at skabe fundamentet for en langsigtet og markant international vækst i Region Midtjylland.

Målet er at skabe flere internationalt orienterede vækstvirksomheder, øge eksportomsætningen, tiltrække investeringer og at skabe flere arbejdspladser i Region Midtjylland.

Desuden skal vi fortsat arbejde med at tiltrække og fastholde udenlandske virksomheder for at sikre arbejdspladser og skærpet international konkurrence.

Forventet effekt af indsatsen

Støttede virksomheder i perioden:	525
Nye vækstvirksomheder:	45
Nye innovative virksomheder:	10
Vækst i ansatte (antal):	325
Vækst i omsætning (1.000 kr.):	650.000
Vækst i eksport (1.000 kr.):	160.000

tentialet i små og mellemstore virksomheder, både for virksomheder med og uden eksporterfaring. Det skal ske ved at identificere små og mellemstore virksomheder med internationalt vækstpotentiale og foretage en vækstkortlægning af virksomhedernes udviklingsbehov og muligheder.

I programmet skal gennemføres en række kompetenceudviklingsaktiviteter, markedsbesøg på nær- og fjernmarkeder, netværk samt workshops og individuelle rådgivningsforløb om eksport. Indsatsen skal samle lokale, regionale, nationale og internationale aktører i en stærk samlet eksportmobileringsindsats og fremme anvendelsen af professionelle, internationale samarbejdspartnere, rådgivere og netværk på udenlandske markeder.

Ved fortsat fokus på investeringsfremme som en samlet indsats på tværs af landet vil vi arbejde med at sikre, at de midtjyske styrkepositioner bliver markedsført overfor

Økonomi

Internationalisering Mio. kr.
Initiativ
Internationaliseringprogram (globalMidt)
Midtnet Kina
Tyskland
Vestdansk Investeringsfremme
Europe Enterprise Network
Total

de udenlandske investorer. Indsatsen skal udformes, så de vestdanske strategiske satsninger afspejles i den nationale tilgang til investeringsfremme. Det skal sikres, at der er en overensstemmelse mellem styrker og fokus i Vestdanmark og ressourcerne i Udenrigsministeriets repræsentationer i udlandet. Derudover skal kommunernes indsats som centrale aktører i de konkrete investerings-sager understøttes og optimeres.

Midtnet programmet

Vækstforum har etableret et forprojekt, hvor fokus er på udviklingen af programmet Midtnet, som bygger på samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner og myndigheder i Region Midtjylland og Shanghai. Ved at fokusere på viden og hvordan viden kan øge virksomhedernes muligheder og innovation i forhold til et marked som det kinesiske, har indsatsen været et supplement til de traditionelle eksportrettede programmer og primært fokuseret på eksportforberedelse og projektmodning.

Et nyt Midtnet program skal også afprøve konceptet på det sydtyske marked, hvor spillet mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder er en lang og indarbejdet tradition. Tyskland er i forvejen Danmarks største samhandelspartner, så der er et godt fundament at bygge videre på. Programmet vil bygge på et tæt samspil mellem videninstitutioner, virksomheder og offentlige myndigheder i Region Midtjylland og Sydtyskland og sammen med et nyt program for Kina skal et nyt Midtnet program i højere grad spille sammen med øvrige indsatser vedrørende internationalisering – f.eks. mere eksportrettede aktiviteter.

	2016				2017				2018				Total			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	6,9	1,7			2,9	4,1			3,1	4,1			12,9	9,9		
	2,0	0,4			2,6	2,0			6,1	3,1			10,7	5,5		
					0,4				1,1				1,5			
									6,6				6,6			
					0,6								0,6			
	8,9	2,1			6,5	6,1			16,9	7,2			32,3	15,4		

Økonomi 2016-2020

Økonomi for 2016-2020

Samlet overblik Mio. kr.	2016			
	REM	ERF	ESF	Andet
Initiativ				
Fødevarer	16,5	30,0		
Energi og klima	10,0	6,0		
Smart industri	1,2	1,0		
Kreative erhverv, ikt og turisme	24,1	4,5	2,4	
Iværksætter og kapital	8,8	6,8	25,3	
Innovation og forretningsudvikling	22,4	15,1		
Viden og kompetencer	8,1		16,0	
Digitalisering	3,9	1,5		
Internationalisering	8,9	2,1		
I alt	103,9	67,0	43,7	
Tilbageløb	13,0			
Rammen	115,0			
Reserve/rådighedsbeløb	24,1			

	2017				2018				Total				Överslagsår 2019-2020			
	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet	REM	ERF	ESF	Andet
	12,1				5,3				33,9	30,0						
	10,0	10,0			9,0	12,0			29,0	28,0						
	1,3	3,0			1,2	3,0			3,7	7,0						
	24,3		2,4		12,9		2,4		61,2	4,5	7,2					
	6,1	8,8	29,3		12,1	5,0	32,3		27,0	20,6	86,8					
	20,1	17,3			19,7	17,3			62,1	49,7						
	7,6		19,3		8,1		16,8		23,8	0,0	52,0					
	4,1	1,5			3,9	1,5			11,9	4,5						
	6,5	6,1			16,9	7,2			32,3	15,4						
	92,0	46,7	50,9		89,0	46,0	51,4		284,9	159,7	146,0					
									13,0							
	115,0				115,0				345,0	156,3	183,3		230,0	-3,3	37,4	
	23,0				26,0				73,1	-3,3	37,4		230,0	-3,3	37,4	

Vækstplan

2016-2020

